Onaylanmış Kişi Statüsü Belgesi

Gümrük mevzuatı kapsamında gümrük işlem ve uygulamalarının kolaylaştırılması amacıyla belirlenen basitleştirilmiş usul

Onaylanmış Kişi Statüsü

ÖZET

Gümrük mevzuatı kapsamında gümrük işlem ve uygulamalarının kolaylaştırılması amacıyla belirlenen basitleştirilmiş usul, uygulama ve yetkilerden yararlanmak üzere Gümrük Yönetmeliği'nin 23 ve 24.maddelerinde belirlenmiş koşulları sağlayan, Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik ve en az iki yıldır fiilen faaliyette bulunan gerçek ve tüzel kişilere talep etmeleri halinde onaylanmış kişi statüsü verilir.

Onaylanmış kişi statüsü verilen gerçek ve tüzel kişilerce, gümrük mevzuatı kapsamında gümrük işlem ve uygulamalarının kolaylaştırılması amacıyla belirlenen basitleştirilmiş usul, uygulama ve yetkilerden adlarına düzenlenen onaylanmış kişi statü belgesi aracılığıyla yararlanılır. Onaylanmış kişi statüsü sahipleri tarafından, adlarına düzenlenen onaylanmış kişi statü belgesi kapsamında yararlanılacak hak ve yetkiler ile söz konusu hak ve yetkilere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Ticaret Bakanlığı yetkilidir.

Anahtar kelimeler: Onaylanmış kişi statü belgesi, Kısmi teminat, Götürü teminat, Mavi hat, Onaylanmış ihracatçı, …

GİRİŞ

Onaylanmış Kişi Statü Belgesi, Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası kadar olmasa da firmalar için büyük bir avantaj sağlamaktadır.

Onaylanmış kişi statüsü sahipleri, adlarına düzenlenen statü belgesi kapsamında belgelerinin geçerlilik süresi boyunca eksik beyan usulü, kısmi teminat uygulaması ile beyanın kontrol türüne ilişkin kolaylaştırmalardan yararlanılabilirler. Onaylanmış kişi statüsü sahiplerine, talep etmeleri

halinde, adlarına düzenlenen statü belgesi kapsamında belgenin geçerlilik süresi boyunca götürü teminat yetkisi tanınabilir. Onaylanmış kişi statüsü sahiplerinden belirlenen koşulları sağlayanların talep etmeleri halinde, adlarına düzenlenen statü belgeleri kapsamında belgelerinin geçerlilik süresi boyunca beyanın kontrol türüne ilişkin kolaylaştırmalardan yararlanma izni verilebilir. Onaylanmış kişi statüsü sahiplerinden 54.maddenin ikinci fıkrasında belirlenen koşulu sağlayanların talep etmeleri halinde, adlarına düzenlenen statü belgeleri kapsamında belgelerinin geçerlilik süresi boyunca 54 ila 60.maddeler kapsamında onaylanmış ihracatçı yetkisi tanınabilir.

Statü belgesinin düzenlenme tarihini takip eden on iki aylık dönem içinde Gümrük Yönetmeliği'nin 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen genel koşullardan herhangi birinin veya belgenin geçerlilik süresi içinde aynı fıkranın diğer bentlerinde belirtilen genel koşullardan herhangi birinin veya Gümrük Yönetmeliği'nin 24.maddesinin 1.fıkrasının (b) bendinde belirtilen özel koşulun ortadan kalktığının öğrenilmesi ya da belge sahibince talep edilmesi halinde Onaylanmış kişi statü belgesi, söz konusu belgeyi düzenleyen gümrük ve ticaret bölge müdürlüğünce geri alınır. Kişi/firma, onaylanmış kişi statü belgesinin geri alındığı tarihten itibaren bu belge kapsamındaki hak ve uygulamalardan yararlandırılmaz. Gümrük Yönetmeliğinin 23.maddesinin birinci fıkrasının (e) veya (f) bentlerinin ihlali nedeniyle statü belgesi geri alınan kişinin, statü belgesinin geri alınmasına neden olan durumun ortadan kalktığını belgelendirmesi ve statü belgesini düzenlemiş olan bölge müdürlüğünce uygun görülmesi halinde, geri alma sonlandırılarak statü belgesi ve belge kapsamı yetkilerin 24, 25, 30, 41, 42, 52, 53, 59 ve 60.madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, belge geçerlilik süresi sonuna kadar yeniden kullanılmasına izin verilebilir. *Gümrük İşlemlerinin Kolaylaştırılması Yönetmeliği uyarınca adlarına yetkilendirilmiş yükümlü sertifikası düzenlenmiş onaylanmış kişi statüsü sahibi kişilerin statü belgeleri geri alınır. Yani: Onaylanmış Kişi Statü Belgesi ile Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası aynı anda bir kişi veya firmaya verilmez.*

I- ONAYLANMIŞ KİŞİ STATÜSÜ VE FAYDALARI

Onaylanmış Kişi Statüsü Verilebilecek Kişiler: Gümrük mevzuatı kapsamında gümrük işlem ve uygulamalarının kolaylaştırılması amacıyla belirlenen basitleştirilmiş usul, uygulama ve yetkilerden yararlanmak üzere Gümrük Yönetmeliği'nin 23 ve 24.maddelerinde belirlenmiş koşulları sağlayan, Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik ve en az iki yıldır fiilen faaliyette bulunan

gerçek ve tüzel kişilere talep etmeleri halinde onaylanmış kişi statüsü verilir. 24.maddede belirtilen devir, birleşme veya kısmi bölünme hallerinde onaylanmış kişi statü belgesi başvurusunda bulunacak kişilerden birinci fıkrada belirtilen en az iki yıldır fiilen faaliyette bulunma koşulu aranmaz ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 22.maddesi).***

Örnek 1: Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik ve en az iki yıldır fiilen faaliyette bulunan, Gümrük Yönetmeliği'nin 23 ve 24.maddelerinde belirlenmiş koşulları sağlayan gerçek ve tüzel kişilere talep etmeleri halinde onaylanmış kişi statüsü verilir.

Onaylanmış Kişi Statüsü İçin Gereken Özel Koşullar: 1) Onaylanmış kişi statüsü için başvuruda bulunan kişilerin 23.maddede belirtilen genel koşullara ek olarak aşağıdaki özel koşulları da sağlaması gerekir:

a) Dış ticaret performansına ilişkin olarak aşağıdaki koşullardan en az birinin sağlanması gerekir:
1) Yetkilendirilmiş gümrük müşaviriyle onaylanmış kişi statüsü başvurusunun ön incelemesi için sözleşme yapıldığı ayın ilk gününden geriye dönük iki yıl içerisinde, on ikişer aylık iki dönem ayrı ayrı olmak üzere, *herhangi bir dönem içerisinde asgari bir milyon FOB/ABD doları tutarında fiili ihracat yapılmış olması,*

2) Yetkilendirilmiş gümrük müşaviriyle onaylanmış kişi statüsü başvurusunun ön incelemesi için sözleşme yapıldığı ayın ilk gününden geriye dönük iki yıl içerisinde, on ikişer aylık iki dönem *ayrı ayrı olmak üzere, herhangi bir dönem içerisinde gerçekleştirilen ithalat ve fiili ihracat toplamının asgari altı milyon ABD doları tutarında olması.*

b) Yetkilendirilmiş gümrük müşaviriyle onaylanmış kişi statüsü başvurusunun *ön incelemesi için sözleşme yapıldığı tarihten geriye dönük bir yıl içinde ortalama en az otuz işçi istihdam ediyor olması.*

2) Dış ticaret sermaye şirketleri, sektörel dış ticaret şirketleri ve/veya grup ihracatçısı aracılığıyla ihracat yapılması durumunda, bağlı bulunulan ihracatçı birliği kayıtlarına göre Türkiye İhracatçılar Meclisi veya ihracatçı birliklerince onaylı belgede kayıtlı ihracat tutarlarından dış ticaret sermaye şirketleri, sektörel dış ticaret şirketleri ve/veya grup ihracatçısı aracılığıyla yapıldığı tespit edilen ihracat tutarları da imalatçı kişinin ihracatı olarak kabul edilir ve imalatçı kişinin başvurusunda dikkate alınır.

3) *Dış ticaret sermaye şirketleri ile sektörel dış ticaret şirketleri için bu maddede sayılan özel koşullar aranmaz.*

4) Grup ihracatçıları ve grup ithalatçıları için birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen özel koşul aranmaz. Ancak, grup ihracatçıları veya grup ithalatçıları tarafından yapılan başvurularda, dış ticaret işlemlerinde adlarına aracılık yapıldığı bildirilen grup imalatçıları tarafından birinci fıkranın (b) bendinde yer alan koşulun sağlanması zorunludur. Bu koşulun sağlanmasında, grup imalatçılarının sigortalı çalışan sayıları toplamı dikkate alınır ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 24.maddesi).***

Onaylanmış Kişi Statü Belgesi ve Kapsamı: 1) Onaylanmış kişi statüsü verilen gerçek ve tüzel kişilerce, gümrük mevzuatı kapsamında gümrük işlem ve uygulamalarının kolaylaştırılması amacıyla belirlenen basitleştirilmiş usul, uygulama ve yetkilerden adlarına düzenlenen onaylanmış kişi statü belgesi aracılığıyla yararlanılır.

2) Onaylanmış kişi statü belgesi almak için yapılacak başvuru, aranacak belgeler ve onaylanmış kişi statü belgesinin düzenlenme şekli, geçerlilik süresi, yenilenmesi ve değiştirilmesine ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığınca belirlenir.

3) Onaylanmış kişi statüsü sahipleri tarafından, adlarına düzenlenen onaylanmış kişi statü belgesi kapsamında yararlanılacak hak ve yetkiler ile söz konusu hak ve yetkilere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

4) Onaylanmış kişi statü belgesi sahiplerince Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar dahilinde, gümrük ve dış ticaret mevzuatına aykırı hareket edilmesi durumunda adlarına düzenlenen onaylanmış kişi statü belgesi kapsamında yararlanılan hak ve yetkiler geri alınabilir veya askıya alınabilir.

5) 23.maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde sayılan kişiler hakkında aynı bentte sayılan kanunlar uyarınca başlatılan inceleme ve soruşturma sonucunda suç duyurusunda bulunulduğunun ve buna ilişkin olarak ilgili Cumhuriyet savcılığı tarafından yürütülmekte olan soruşturma sürecinin veya kovuşturma sürecinin devam ettiğinin öğrenilmesi halinde onaylanmış kişi statü belgesi kapsamında yararlanılan hak ve yetkiler geri alınabilir veya askıya alınabilir.

6) Beşinci ve altıncı fıkralar uyarınca onaylanmış kişi statü belgesi kapsamı hak ve yetkilerin geri alınması ve askıya alınması işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

7) Onaylanmış kişi statüsü sahiplerince, adlarına düzenlenen statü belgesi kapsamında belgelerinin geçerlilik süresi boyunca eksik beyan usulü, kısmi teminat uygulaması ile 42/A.maddesinin ikinci fıkrasında yer alan beyanın kontrol türüne ilişkin kolaylaştırmadan yararlanılabilir.

8) Onaylanmış kişi statüsü sahiplerine, talep etmeleri halinde, adlarına düzenlenen statü belgesi kapsamında belgenin geçerlilik süresi boyunca 31 ila 42.maddeler kapsamında götürü teminat yetkisi tanınabilir.

9) Onaylanmış kişi statüsü sahiplerinden 42/A.maddesinin birinci fıkrasında belirlenen koşulları sağlayanların talep etmeleri halinde, adlarına düzenlenen statü belgesi kapsamında belgelerinin geçerlilik süresi boyunca 42/A.maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan beyanın kontrol türüne ilişkin kolaylaştırmalardan da yararlanma izni verilebilir.

10) Onaylanmış kişi statüsü sahiplerinden 54.maddenin ikinci fıkrasında belirlenen koşulu sağlayanların talep etmeleri halinde, adlarına düzenlenen statü belgesi kapsamında belgelerinin geçerlilik süresi boyunca 54 ila 60.maddeler kapsamında onaylanmış ihracatçı yetkisi tanınabilir.

11) *Adına statü belgesi düzenlenen gerçek ve tüzel kişiler, bu belge kapsamında tanınan hak ve uygulamalardan bizzat kendileri yararlanılır. Söz konusu haklar ile uygulamalardan yararlanma yetkisi başkalarına devredilemez/başkalarına kullandırılamaz* ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 25.maddesi, Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 4.maddesi).***

Statü Belgesinin Geçerlilik Süresi ve Yenilenmesi: 1) *Statü belgesinin geçerlilik süresi iki yıldır.*

2) Statü belgesinin yenilenebilmesi için, 9.maddede belirtilen şekilde başvuruda bulunulur.

3) Statü belgesinin geçerlilik süresinin bitimine dört aydan fazla süre kala yapılan başvurular, değerlendirilmeksizin başvuru sahibine iade edilir.

4) Statü belgesinin yenilenmesi taleplerine ilişkin başvurular 10 ve 11.maddelerde belirtilen şekilde sonuçlandırılır.

5) Statü belgesinin yenilenmesine ilişkin olarak 11.maddede belirtilen işlemlerin tamamlandığı tarih itibarıyla eski statü belgesinin geçerlilik süresinin sona ermemiş olması durumunda eski statü belgesi iptal edilerek BİLGE sisteminde gerekli güncellemeler yapılır.

6) Onaylanmış kişi statü belgesinin yenilenmesi işlemlerinde Tebliğin 24, 25, 29, 30, 41, 42, 52, 53, 59 ve 60.madde hükümleri saklıdır ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 13.maddesi).***

Eksik Beyan Usulüne Konu Olabilecek Belgeler: Statü belgesi sahibi kişilerce, Gümrük Yönetmeliği'nin 143, 154 ve 163.maddelerinde belirtilen koşullar saklı kalmak kaydıyla, aşağıda sayılan belgelerin bir ya da daha fazlası beyannameye eklenmeksizin beyanda bulunulabilir:

a) Fatura,

b) A.TR dolaşım belgesi,

c) Menşe ispat belgeleri**,**

ç) Ödeme şekli gereği ibrazı gereken navlun makbuzu ve sigorta poliçesi,

d) İşlenmiş tarım ürünlerinin serbest dolaşıma sokulması halinde ibrazı gereken işlenmiş tarım ürünleri analiz sonuç raporu ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 17.maddesi).***

Örnek 2: Türkiye'de faaliyet gösteren Cooban firması, Gümrük Yönetmeliği'nin 143, 154 ve 163.maddelerinde belirtilen koşullar saklı kalmak kaydıyla; fatura, A.TR dolaşım belgesi, menşe ispat belgesi, navlun makbuzu, sigorta poliçesi vb. belgelerin bir ya da birkaçını beyannameye eklenmeksizin beyanda bulunulabilir.

Eksik Beyanı Tamamlama Süresi ve Ek Süre Verilmesi: 1) 17.maddede sayılan belgelerden bir veya daha fazlası beyannameye eklenmeksizin beyanda bulunulması durumunda bu belgelerin, *eksik belgeyle beyan edilmek istenen eşyaya ilişkin gümrük beyannamesinin tescil tarihinden itibaren bir ay içinde gümrük beyannamesinin tescil edildiği gümrük müdürlüğüne ibraz edilmeleri gerekir.*

2) İndirimli veya sıfır oranında gümrük vergisinin uygulanması için gereken belgelerin eksikliği durumunda, eksik belgeyle beyan edilmek istenen eşyanın indirimli veya sıfır oranında

vergilendirileceği konusunda yeterli nedenlerin olması koşuluyla, birinci fıkrada belirtilen süre içinde beyan sahibinin talebi üzerine gümrük müdürlüğünce *söz konusu belgenin ibrazı için üç ayı geçmeyecek şekilde ek süre verilebilir*.

3) Tamamlanacak eksik beyanın gümrük kıymeti ile ilgili olması ve beyanın tamamlanmasının daha uzun bir süre gerektirdiğinin kanıtlanması durumunda, *gümrük müdürlüğünce üç aydan uzun bir ek süre belirlenebilir* ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 18.maddesi).***

Örnek 3: Yukarıda (Örnek 2'de) yer alan Cooban firmasının, eksik belgeleri normalde *beyannamesinin tescil tarihinden itibaren bir ay içinde gümrük beyannamesinin tescil edildiği gümrük müdürlüğüne ibraz etmesi gerekir.* Ancak, indirimli veya sıfır oranında gümrük vergisinin uygulanması için gereken belgelerin eksikliği durumunda, eksik belgeyle beyan edilmek istenen eşyanın indirimli veya sıfır oranında vergilendirileceği konusunda yeterli nedenlerin olması koşuluyla, birinci fıkrada belirtilen süre içinde beyan sahibinin talebi üzerine gümrük müdürlüğünce *söz konusu belgenin ibrazı için üç ayı geçmeyecek şekilde Cooban firmasına ek süre verilebilir*. Tamamlanacak eksik beyanın gümrük kıymeti ile ilgili olması ve beyanın tamamlanmasının daha uzun bir süre gerektirdiğinin kanıtlanması durumunda, *gümrük müdürlüğünce üç aydan uzun bir ek süre belirlenebilir.*

Eksik Beyanda Bulunulamayacak Durumlar: Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulmasına ilişkin tüm belgelerinin tam olması koşuluna bağlanan usul ve düzenlemelerin uygulamasında bu Tebliğ'de düzenlenen eksik beyan usulünden faydalanılamaz ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 19.maddesi).***

- Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası sahibi kişiler ile Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin Gümrük Genel Tebliğinde (Sıra No:1) belirtilen kolaylıklardan faydalanma hakkı bulunan tüm yükümlüler tarafından beyan edilen eşyanın, fiziki kontrolü gerektirir özel durumlar hariç olmak üzere, sadece ayniyet tespiti gerekçesiyle kırmızı hatta yönlendirilmemesi gerekir. Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından beyan edilen eşyanın, fiziki kontrolü gerektirir özel durumlar hariç olmak üzere, sadece ayniyet tespiti gerekçesiyle kırmızı hatta yönlendirilmemesi gerekir ***(Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2018/5 sayılı Genelgesi).***

Örnek 4: Yukarıda (Örnek 2'de) yer alan Cooban firmasının, Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası sahibi veya Onaylanmış Kişi Statüsü sahibi olduğunu varsayalım. Bu durumda; Cooban firmasınca yapılan beyanın/beyan edilen eşyanın, fiziki kontrolü gerektirir özel durumlar hariç olmak üzere, sadece ayniyet tespiti gerekçesiyle kırmızı hatta yönlendirilmemesi gerekir.

Vergi Tahakkuku ve Teminat İşlemleri: 1) 31 ila 42.maddeler kapsamında götürü teminat uygulamasından yararlanan statü belgesi sahibi kişilerce, indirimli veya sıfır oranında vergi uygulaması ile muafiyet hükümlerinin uygulanmasına ilişkin belge eksikliği nedeniyle eksik beyan usulünden yararlanılmak istenilmesi durumunda, vergi tahakkuku beyana göre indirimli veya sıfır oranında vergi uygulaması ile muafiyet hükümlerine göre yapılır.

2) 31 ila 42.maddeler kapsamında götürü teminat uygulamasından yararlanılmadığı durumlarda yararlanmak istemeyen ya da götürü teminat yetkisi bulunmayan statü belgesi sahiplerince, indirimli veya sıfır oranında vergi ile muafiyet hükümlerinin uygulanmasına ilişkin belge eksikliği nedeniyle eksik beyan usulü için normal oranların uygulanması sonucu bulunacak miktar ile indirimli veya sıfır oranında vergi ile muafiyet hükümlerinin uygulanması sonucu bulunacak miktar arasındaki fark için gümrük idarelerince teminat istenir. Söz konusu eksik belgelerin faks veya fotokopisinin ibrazı halinde teminat aranmayıp beyana göre işlem yapılır.

3) Bir ve ikinci fıkralar uyarınca eksik beyan uygulamasından yararlanan kişilerce eksik belgelerin süresi içinde gümrük idaresine sunulmaması halinde, cezai hükümler saklı kalmak kaydıyla, normal oranların uygulanması sonucu *tahakkuk ettirilen ithalat vergilerine göre eksik ödenen vergiler ile Gümrük Kanununun 207.maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenen gecikme zammının yükümlüye tebliğ edildiği tarihi takiben on beş gün içinde ödenmesi zorunludur.* Aksi takdirde, alınması gereken vergiler ve gecikme zammı ile ceza tutarı yükümlünün teminatından çözülerek irada kaydedilir ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 21.maddesi).***

Kısmi Teminat Uygulanacak Durumlar: 1) *Gümrük antrepo, gümrük kontrolü altında işleme ve geçici ithalat rejimlerine tabi tutulan eşya için teminat alınması öngörülen durumlarda, statü belgesi sahibi kişilerden, talep etmeleri halinde, ithalat vergilerinin yüzde onu oranında teminat alınır.*

2) Dâhilde işleme ve hariçte işleme rejimleri ile ilgili usul ve esaslar hakkında çıkarılan bakanlar kurulu kararları ile belirlenmiş teminat uygulamaları hükümleri saklıdır **(*Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 26.maddesi).***

Kısmi Teminat Uygulamasından Yararlanılamayacak Durumlar: *Belge kapsamında, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun ekindeki (I) sayılı listede yer alan eşyaya ilişkin özel tüketim vergisi için, Bakanlıkça belirlenecek haller saklı kalmak kaydıyla, kısmi teminat uygulamasından yararlanılamaz* **(*Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 27.maddesi).***

Götürü Teminat Uygulaması ve Kapsamı: 1) *Götürü teminat uygulaması, eşyanın gümrük vergileri ve sair vergilerinin teminata bağlanmasını gerektiren bir gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanıma tabi tutulduğu durumlarda, bu uygulamadan yararlanacak kişi için belirlenmiş tutardaki teminatın, her işlem için ayrı ayrı teminat verilmeksizin, teminata bağlanması gereken tutardan bağımsız olarak ve herhangi bir düşüm yapılmaksızın bir yıl süreyle kullanılabilmesini ifade eder.*

2) Götürü teminat uygulamasının kapsamı belge sahibinin talebine bağlı olarak aşağıdaki (a) veya (b) bentlerine göre belirlenir.

a) Dâhilde işleme rejimi dâhil, bu Tebliğin götürü teminat hükümlerinin uygulanabileceği eşyaya ilişkin gümrük vergileri ya da,

b) Dâhilde işleme rejimi dışında bu Tebliğin götürü teminat hükümlerinin uygulanabileceği eşyaya ilişkin gümrük vergilerini kapsar **(*Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 31.maddesi).***

Götürü Teminat Uygulamasından Yararlanılabilecek Durumlar: *Götürü teminat, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun ekindeki (I) sayılı listede yer alan eşyaya ilişkin kamu alacakları hariç, eşyanın gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin tüm kamu alacakları için geçerlidir* **(*Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 32.maddesi).***

Teminat Tutarının Belirlenmesi: 1) Götürü teminat uygulamasından yararlanmak isteyen statü belgesi sahibi tarafından verilmesi gereken teminat tutarı, götürü teminat yetkisinin

tanınması, güncellenmesi veya kapsamının değiştirilmesine ilişkin başvurunun yetkili bölge müdürlüğü genel *evrak kaydına alındığı ayın ilk gününden geriye dönük bir yıl içerisinde gerçekleştirdiği gümrük işlemlerine ilişkin olarak teminata konu olan gümrük vergileri ve sair vergilerin toplam kıymetinin %10'u olarak belirlenir.*

2) Götürü teminat uygulamasından yararlanmak isteyen statü belgesi sahibi için birinci fıkraya göre hesaplanacak teminat tutarı,

a) Dâhilde işleme rejimi dâhil, bu Tebliğin götürü teminat hükümlerinin uygulanabileceği eşyaya ilişkin gümrük vergileri ve sair vergileri kapsaması durumunda 250.000 Avro'dan,

b) Dâhilde işleme rejimi dışında bu Tebliğin götürü teminat hükümlerinin uygulanabileceği eşyaya ilişkin gümrük vergileri ve sair vergileri kapsaması durumunda 75.000 Avro'dan, az olamaz.

3) Götürü teminat uygulamasından yararlanmak isteyen statü belgesi sahibinden, birinci fıkra uyarınca hesaplanan tutar daha yüksek olsa bile, iki milyon Avro tutarında azami teminat verilmesi istenebilir.

4) Teminatın Türk lirası cinsinden verilmesi halinde, verilmesi gereken teminatın iki ve üçüncü fıkralardaki değerleri karşılayıp karşılamadığının hesaplanmasında başvurunun yetkili bölge müdürlüğü genel evrak kayıtlarına girdiği tarihte geçerli olan T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru esas alınır.

5) Verilmesi gereken teminat tutarının ve verilmiş olan teminatların bu maddede belirtilen değerleri karşılayıp karşılamadığının hesaplanmasında götürü teminat yetkisine ilişkin başvurunun yetkili bölge müdürlüğü genel evrak kayıtlarına girdiği ayın ilk gününde geçerli olan T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru esas alınır **(*Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 34.maddesi).***

- Öte yandan, onaylanmış kişiler ile yetkilendirilmiş yükümlülerce, C ve E tipi antrepolarda yapılan işlemlerde Gümrük Yönetmeliğinin 494.maddesi uyarınca hesaplanmış götürü teminat da kullanılabilecektir. *Götürü teminatını kullanabilen bu kişilerden C ve E tipi antrepolar için 100.000 Avro tutarındaki sabit teminat alınmayacaktır* ***(Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2015/1 Sayılı Genelgesi).***

Götürü Teminat Yetkisinin Geçerlilik Süresi: *Götürü teminat yetkisinin geçerlilik süresi bir yıldır.* Geçerlilik süresinin başlangıcı götürü teminat yetkisinin tanınması, güncellenmesi veya teminatın değiştirilmesine ilişkin başvurunun yetkili bölge müdürlüğü genel evrak kaydına alındığı ayın ilk günüdür ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 37.maddesi).***

Beyanın Kontrol Türüne İlişkin Kolaylaştırmalardan Yararlanma İzninin Kapsamı: 1) Aşağıda belirtilen koşulları sağlayan statü belgesi sahiplerine ait gümrük beyannamesi kapsamı ithalat ve ihracat eşyası, bu koşulları sağlamayan statü belgesi sahiplerine göre daha az muayeneye tabi tutulabilir.

a) Dış ticaret sermaye şirketleri, sektörel dış ticaret şirketleri, grup ihracatçıları, grup ithalatçıları, Ar-Ge merkezi belgesine sahip kişiler ile bakım onarım faaliyeti yürüten ticari hava taşımacılığı şirketleri hariç *imalatçı olmak,*

b) Aşağıda belirtilen koşullardan en az birini sağlamak: 1) Yetkili bölge müdürlüğüne bu izin için başvuru yapıldığı tarihten *geriye dönük iki yıl içerisinde, on ikişer aylık iki dönem ayrı ayrı olmak üzere, herhangi bir dönem içerisinde asgari beş milyon FOB/ABD doları tutarında fiili ihracat yapılmış olması,*

2) Yetkili bölge müdürlüğüne bu izin için başvuru yapıldığı tarihten geriye dönük iki yıl içerisinde, on ikişer aylık iki dönem ayrı ayrı olmak üzere, herhangi bir dönem içerisinde *gerçekleştirilen ithalat ve fiili ihracat toplamının asgari yirmi milyon ABD doları tutarında olması.*

c) Dış ticaret sermaye şirketleri, sektörel dış ticaret şirketleri, Ar-Ge merkezi belgesine sahip kişiler ile bakım onarım faaliyeti yürüten ticari hava taşımacılığı şirketleri hariç olmak üzere, *yetkili bölge müdürlüğüne bu izin için başvuru yapıldığı tarihten geriye dönük bir ay içinde en az yüz işçi istihdam ediyor olması gerekir. Grup ihracatçıları ve grup ithalatçıları için bu bentte belirtilen koşul aranmaz.* Ancak, grup ihracatçıları veya grup ithalatçıları tarafından yapılan başvurularda, dış ticaret işlemlerinde adlarına aracılık yapıldığı bildirilen grup imalatçıları tarafından bu bentte yer alan koşulun sağlanması zorunludur. Bu koşulun sağlanmasında, grup imalatçılarının sigortalı çalışan sayıları toplamı dikkate alınır. Bu bentte belirtilen tutarların hesaplanmasında Gümrük Yönetmeliği'nin 24.maddesinin iki, beş ve altıncı fıkraları da dikkate alınır.

2) *Statü belgesi sahiplerine ait "1000" rejim kodlu ihracat beyannameleri yapılacak risk analizi sonuçlarına göre mavi hatta işlem görebilir.*

3) Birinci fıkrada belirtilen koşulları sağlayan statü belgesi sahipleri adına tescil edilmiş olan ve "1000" dışında kalan rejim kodlu ihracat beyannameleri yapılacak risk analizi sonuçlarına göre mavi hatta işlem görebilir.

4) Gümrük idarelerinin belirli riskleri ya da ilgili mevzuatta yer alan yükümlülükleri dikkate alarak birinci, ikinci ve üçüncü fıkraların aksi yönünde işlem yapmaları mümkündür.

5) *Gümrük Yönetmeliğinin 23.maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde sayılan kişiler hakkında aynı bentte sayılan kanunlar uyarınca başlatılan inceleme ve soruşturma sonucunda Cumhuriyet savcılığı tarafından dava açıldığının öğrenilmesi durumunda dava sürecinin sonunda beraat kararı ile kesin olarak lehlerine sonuçlanıncaya kadar statü belgesi sahibinin bu bölümde yer alan beyanın kontrol türüne ilişkin kolaylaştırmalardan yararlanmasına izin verilmez.*

6) Beşinci fıkranın uygulanmasına yönelik olarak takibat ile gerektiğinde statü belgesi sahibinin bu bölümde yer alan beyanın kontrol türüne ilişkin kolaylaştırmalardan yararlanmasına izin verilmemesi işlemleri statü belgesini düzenlemiş olan gümrük ve ticaret bölge müdürlüğü tarafından yerine getirilir ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 42/A.maddesi).***

- Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası sahibi kişiler ile Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin Gümrük Genel Tebliğinde (Sıra No:1) belirtilen kolaylıklardan faydalanma hakkı bulunan tüm yükümlüler tarafından beyan edilen eşyanın, fiziki kontrolü gerektirir özel durumlar hariç olmak üzere, sadece ayniyet tespiti gerekçesiyle kırmızı hatta yönlendirilmemesi gerekmektedir ***(Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2013/15 Sayılı Genelgesi).***

- Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası sahibi kişiler ile Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin Gümrük Genel Tebliği'nin (Sıra No:1) 42/A maddesinin birinci fıkrasında belirtilen koşulları taşıyan ve mezkur maddede belirtilen kolaylıklardan faydalanma hakkı bulunan yükümlüler yukarıda belirtilen (Dahilde İşleme İzni Kapsamında Yapılan) ayniyet tespitine ilişkin uygulamalardan istisnadır (**Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2017/17 Sayılı Genelgesi).**

- **Geçici İthalat Eşyasına İlişkin İşlemler:** 2153, 2353, 3153, 3158, 4053, 4058, 4253, 4258, 5300, 5321, 5323, 5341, 5351,5352, 5371, 5391, 5800, 7153, 7158 rejim kodları kapsamında;

a) Yetkilendirilmiş yükümlü sertifikasına sahip kişiler tarafından beyan edilen her türlü eşyanın,

b) Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin Gümrük Genel Tebliği'nin (Seri No:1) 42/A maddesinin birinci fıkrasında belirtilen koşulları taşıyan ve mezkur maddede belirtilen kolaylıklardan faydalanma hakkı bulunan yükümlüler tarafından, ekli listede yer alan GTİP'lerden beyan edilen; eşyanın taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus eşya, palet, uçak, uçak motorları, uçak motorlarının aksam ve parçalarının,

Fiziki kontrolü gerektirir özel durumlar hariç olmak üzere, sadece ayniyet tespiti gerekçesiyle kırmızı hatta yönlendirilmemesi gerekmektedir.

- **Geçici İhracat Eşyasına İlişkin İşlemler:** 2300, 2340, 2342, 6123, 6323, 6771, 7123 rejim kodları kapsamında;

a) Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası sahibi kişilerce yukarıda belirtilen rejim kodları kapsamında beyan edilen her türlü eşyanın,

b) Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin Gümrük Genel Tebliği'nin (Seri No:1) 42/A maddesinin birinci fıkrasında belirtilen koşulları taşıyan ve mezkur maddede belirtilen kolaylıklardan faydalanma hakkı bulunan yükümlüler tarafından, ekli listede yer alan GTİP'lerden beyan edilen; eşyanın taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus eşya, palet, uçak, uçak motorları, uçak motorlarının aksam ve parçalarının,

*Fiziki kontrolü gerektirir özel durumlar hariç olmak üzere, sadece ayniyet tespiti gerekçesiyle kırmızı hatta yönlendirilmemesi gerekmektedir (**Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2019/9 Sayılı Genelgesi).***

Mavi Hat Uygulaması: *Mavi hat; Onaylanmış kişi statüsüne sahip kişilerce sadece bu bölümde belirlenen ihracat beyannamelerinde yararlanılan, eşyanın çıkış işlemlerinin tamamlanmasından önce belge kontrolüne veya muayeneye tabi tutulmadığı hattır. Mavi hatta işlem gören eşyaya ilişkin beyanın kontrolü eşyanın çıkış işlemlerinin tamamlanmasından sonra yapılır* **(*Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 43.maddesi).***

Beyannamenin Mavi Hatta İşlem Görmesi: İhraç edilen eşyaya ilişkin kap, ambalaj, palet ve benzeri eşya haricinde ilgili rejim hükümlerine göre ayniyat tespiti yapılması gereken eşyaya ilişkin gümrük beyannameleri mavi hatta işlem görmez ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 44.maddesi).***

Eşyanın Çıkış İşlemleri: Mavi hatta işlem görmüş ihracat beyannamesi kapsamı eşyaya ilişkin olarak tahakkuk eden ihracat vergilerinin ödenmesi ya da teminata bağlanmasının ardından eşyanın çıkış işlemleri gerçekleştirilir ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 46.maddesi).***

Kişisel görüşümüz: *Onaylanmış kişi statüsü sahibi kişi ve firmaların bir yılda (yıl içinde) yaptıkları dış ticaret işlemlerinin (ihracat, ithalat, vb.), Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü firmalar ve şahıslarda olduğu gibi mümkünse Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirlerince incelenerek rapora bağlanması ve bu raporun takip eden yılın mart ayı sonuna kadar ilgili Gümrük müdürlüğüne sunulacak şekilde hazırlanıp arşivlenmesinin daha uygun olacağı ve ilgili mevzuatın en kısa zamanda bu yönde değiştirilmesidir.*

İhracat Rejiminde Basitleştirilmiş Usuller İçin Aranan Koşullar: Gümrük Yönetmeliği'nin 156.madde hükümleri saklı kalmak üzere, ihracat rejimi beyanını basitleştirilmiş usuller çerçevesinde yapabilmek için Onaylanmış Kişi Statü Belgesine veya Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikasına sahip olmak gerekir ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 152.maddesi).***

İhracat Rejiminde Eksik Beyan: 1) Gümrük idareleri, onaylanmış kişi statü belgesi veya yetkilendirilmiş yükümlü sertifikası sahibi kişilerin beyannameye eklenmesi gereken belgelerden bazılarının eklenmediği ve/veya beyannameye yazılması gereken bazı bilgilerin yazılmadığı gümrük beyanını, 154.maddede yer alan hükümlere uyulması kaydıyla kabul edebilir.

2) Gümrük idaresi, eşyaya ilişkin basitleştirilmiş beyanın yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde gerekli görülen bütün bilgileri içermesi halinde tamamlayıcı beyanın sunulmasını istemekten vazgeçebilir. ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 153.maddesi).***

Onaylanmış İhracatçı Yetkisinin Kapsamı ve Statü Belgesi Sahibine Onaylanmış İhracatçı Yetkisi Verilmesi: 1) Onaylanmış ihracatçı yetkisi*, Kararın genel hükümlerine bir istisna olarak, A.TR dolaşım belgesinin Bakanlıkça yetki verilen kişi ve kuruluş tarafından onaylanma ve vize işlemi için gümrük idarelerine ibraz edilme zorunluluğu olmadan*

düzenlenebilmesini ifade eder.

2) Başvuru yılından bir önceki takvim yılı içerisinde veya başvurunun kayda alındığı ayın ilk gününden *geriye dönük bir yıl içerisinde en az elli adet A.TR dolaşım belgesi düzenleyip vize işlemlerini tamamlamış ve söz konusu A.TR dolaşım belgelerini kullanmış olan statü belgesi sahiplerine, talep etmeleri halinde, statü belgelerinin geçerlilik süresi içinde, onaylanmış ihracatçı yetkisi verilir.*

3) Onaylanmış ihracatçı yetkisi tanınan statü belgesi sahiplerine, Ek-16/A'da yer aldığı şekilde bir onaylanmış ihracatçı yetki numarası verilir ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 54.maddesi).***

Örnek 5: Statü belgesi sahibi Y firmasının, başvuru yılından bir önceki takvim yılı içerisinde veya başvurunun kayda alındığı ayın ilk gününden geriye dönük bir yıllık süre içerisinde en az elli adet A.TR dolaşım belgesi düzenleyip vize işlemlerini tamamlamış ve söz konusu A.TR dolaşım belgelerini kullanmış olduğunu varsayalım. Y firmasına, talep etmesi halinde statü belgesinin geçerlilik süresi içinde, onaylanmış ihracatçı yetkisi verilir. Ayrıca, Ek-16/A'da yer aldığı şekilde onaylanmış ihracatçı yetki numarası verilir.

Basitleştirilmiş Usulde Düzenlenecek A.TR Dolaşım Belgelerinin Doldurulması ve Kullanılması: 1) Basitleştirilmiş işlem kapsamında düzenlenecek A.TR dolaşım belgelerinin, Kararın 7, 20 ve 22.maddelerine uygun olarak doldurulması gerekir.

2) Basitleştirilmiş işlem kapsamında düzenlenecek A.TR dolaşım belgeleri, tasdik edilmeksizin, onaylanmış ihracatçı yetkisini haiz statü belgesi sahibi tarafından vize edilir.

3) Vize işlemi, onaylanmış ihracatçı yetki numarasını içerir şekilde ve Ek-16/B'de yer alan formata uygun olarak onaylanmış ihracatçı tarafından yaptırılacak kaşenin, basitleştirilmiş işlem kapsamında düzenlenecek A.TR dolaşım belgesinin (12) numaralı gümrük vizesi bölümünde yer alan ihracatçı mührünün (2) numaralı bölümüne basılması ile gerçekleştirilir.

4) Basitleştirilmiş işlem kapsamında düzenlenecek A.TR dolaşım belgesinin asıl nüshası dışında kalan diğer iki nüshasından biri, Karar'ın 8.maddesi gereğince, ihracat beyannamesine eklenir.

5) Basitleştirilmiş işlem kapsamında *düzenlenecek A.TR dolaşım belgelerinin şekil şartları ve içerdiği bilgiler bakımından usulüne uygun olarak düzenlenip düzenlenmediği hususlarından*

doğrudan doğruya onaylanmış ihracatçı yetkisine sahip kişiler sorumludur ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 56.maddesi).***

Basitleştirilmiş Usulde Düzenlenecek A.TR Dolaşım Belgelerinin Sonradan Düzenlenmesi: *Onaylanmış ihracatçı yetkisi sahibi kişilerce, Karar'ın 12 ila 16.maddeleri ile 22.maddesi çerçevesinde, eşyanın ihracından sonra da A.TR dolaşım belgesi düzenlenebilir.* Bu kapsamda düzenlenen dolaşım belgelerinin asıl nüshası dışında kalan diğer iki nüshasından biri ihracat beyannamesine eklenir ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 57.maddesi).***

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun 20/03/2017 tarihli ve 7678 sayılı yazısına göre; Kayyımların yetkileri Fona devredilen veya Fonun kayyım olarak atandığı şirketlerin değerlerini kaybetmeden etkinlik ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda faaliyetlerine devam etmelerini teminen *onaylanmış kişi statü belgelerinin veya yetkilendirilmiş yükümlü sertifikalarının geri alınmaması gerekir* (**Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 24.03.2017 Tarih ve 23651264 Sayılı Tasarruflu Yazısı).**

- Bakanlık, gümrük mevzuatı hükümleri çerçevesinde yetkilendirilmiş yükümlü sertifikası veya onaylanmış kişi statü belgesine sahip kişiler ile Bakanlıkça belirlenecek kriterleri yerine getiren diğer kişiler için dahilde işleme rejimi hükümlerinin kolaylaştırılması amacıyla tebliğ, genelge ve talimat ile düzenleme yapmaya yetkilidir ***(2005/8391 Sayılı Dahilde İşleme Rejimi Kararı'nın 26.maddesi).***

Statü Belgesi Sahiplerine İlişkin Bilgilerin Yayınlanması: 71.maddede belirtilen sorgulamaya ilişkin hüküm saklı kalmak kaydıyla, adına statü belgesi düzenlenen kişi veya kurumca talep edilmesi halinde, statü belgesinin sınıfı, ticaret unvanı ve adres bilgileri Bakanlık internet sayfasında yayımlanır ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 72.maddesi).***

SONUÇ

Onaylanmış kişi statüsü verilen gerçek ve tüzel kişilerce, gümrük mevzuatı kapsamında gümrük işlem ve uygulamalarının kolaylaştırılması amacıyla belirlenen basitleştirilmiş usul, uygulama ve yetkilerden adlarına düzenlenen onaylanmış kişi statü belgesi aracılığıyla yararlanılır.

Gümrük mevzuatı kapsamında gümrük işlem ve uygulamalarının kolaylaştırılması amacıyla belirlenen basitleştirilmiş usul, uygulama ve yetkilerden yararlanmak üzere Gümrük Yönetmeliği'nin 23 ve 24.maddelerinde belirlenmiş koşulları sağlayan, Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik ve en az iki yıldır fiilen faaliyette bulunan gerçek ve tüzel kişilere talep etmeleri halinde onaylanmış kişi statüsü verilir.

Onaylanmış Kişi Statü Belgesi, Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası kadar olmasa da firmalar için büyük bir avantaj sağlamaktadır.

Onaylanmış kişi statüsü sahipleri, adlarına düzenlenen statü belgesi kapsamında belgelerinin geçerlilik süresi boyunca eksik beyan usulü, kısmi teminat uygulaması ile beyanın kontrol türüne ilişkin kolaylaştırmalardan yararlanılabilirler. Onaylanmış kişi statüsü sahiplerine, talep etmeleri halinde, adlarına düzenlenen statü belgesi kapsamında belgenin geçerlilik süresi boyunca götürü teminat yetkisi tanınabilir. Onaylanmış kişi statüsü sahiplerinden belirlenen koşulları sağlayanların talep etmeleri halinde, adlarına düzenlenen statü belgeleri kapsamında belgelerinin geçerlilik süresi boyunca beyanın kontrol türüne ilişkin kolaylaştırmalardan yararlanma izni verilebilir. Onaylanmış kişi statüsü sahiplerinden 54.maddenin ikinci fıkrasında belirlenen koşulu sağlayanların talep etmeleri halinde, adlarına düzenlenen statü belgeleri kapsamında belgelerinin geçerlilik süresi boyunca 54 ila 60.maddeler kapsamında onaylanmış ihracatçı yetkisi tanınabilir.

Bu Yazı Gümrük ve Ticaret Başmüfettişi Sayın Kerim ÇOBAN Tarafından Kaleme Alınmıştır.

KAYNAKÇA:

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu.
- Gümrük Yönetmeliği.
- Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği.
- Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2013/15, 2015/1, 2017/17, 2018/5, 2019/9 Sayılı Genelgeleri.

EKLER:

- **EK-1: 2019/9 Sayılı Genelgenin Eki Liste**
- **EK-2: Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği Eki Liste**